

Cele trei miniaturi intitulate *Viole contro violenze* ale compozitorului **Máté Hollós** au marcat, cu franchețe și o undă de umor (anunțată și prin jocul de cuvinte din titlu) o introducere de acomodare a publicului cu tandemul violistic.

Transpare și din lucrarea *Duo pentru două viole* de **Mihnea Brumariu** un simț al umorului (certificat și de titlul primei miniaturi: *Wer arbeitet ist der Dumme* / Prost e cine muncește), dar și o simțire a luminozității filtrate a diatonicului (poate în consonanță cu titlul piesei secunde: *Masonic Music*); ambele – subtil conținute în gesturi componistice recuperate din tehnicile tradiționale de arcuș (bariolajele) sau din modalități de cânt folcloric (pedale de tip: cimpoi susținând motive scurte, antrenante, de joc) par a compune axa de expresie pe care se mișcă cele două instrumente-pereche.

Broken Music (*Duó 2*) este o suită de mișcări cu alternanță de caracter, în care **Árpád Könczei** se exprimă versatil, când liric în desene melodice abrupte (*broken?*), când efervescent în ritmuri de joc care trimit către filonul folcloric cu mixturi specifice spațiului transilvănean. Persistă în memorie un *cântec lung* în mișcare paralelă între o violă soprană și una altistă, cu tratare heterofonă, dar și un episod dramatic expunând pregnant registrul grav, mai puternic, al violelor.

Nicolae Teodoreanu propune în lucrarea *Muguri și flori* – compusă special pentru cei doi violiști și recitalul lor din cadrul SIMN – o compoziție de mai largă respirație, în care explorează forme (și formule) de ornamentare ce trimit către mai multe zone culturale și timpuri istorice. Crescând din interesul pentru mixtarea parafrazei cu invenția proprie în desenul variațional și folosirea culorilor instrumentale, compoziția etalează un traseu sinuos, adesea fascinant, printre moduri diverse de a împodobi melodicul, ce trece cu ușurință de la cântarea bizantină la cea trubadurescă, sau de la înfloriri tipice Barocului la tonuri și detalii vechi-autohtone (cîntec de lume).

M-a frapat cât de inventivă și aparte sună și azi, la 50 ani de la compunerea sa, *Sonata a II-a pentru două viole* de **Myriam Marbé**. Sentimentul de libertate, nesupunerea față de dogmele *Sonatei*, dincolo de istorica înșiruire a celor trei părți, opțiunea pentru incantatoriu-aprofundat, dar și pentru surprinzător-improvizatoric generează o undă de magnetism resimțită atât în zona cantabil-expresivă a cîntecului lung (în linia celui popular), cât și în cea static-eterică sau puternic marcată ritmic din parcursul acestei lucrări care a marcat un punct culminant al recitalului.

Dintre compozitorii unguri contemporani de marcă cei doi interpreți au ales pentru acest recital două personalități-reper: **Kurtág** și **Ligeti**. Din ciclul *Jelek, játékok és üzenetek* (Semne, jocuri și mesaje) de **György Kurtág** au fost prezentate trei piese scurte; definind parcă spiritul aforistic al compozitorului prin gestualitatea redusă a enunțurilor și dezvoltarea lor mai degrabă neutră decât expresivă ele ne apar mai curând

ca niște inscripționări eficiente ale scrutării rapide a câte unui gând muzical sau existențial, ca o prindere în insectar a unor efemeride.

Finalul programului s-a plasat în zona mai relaxată a transcripțiilor de folclor românesc, prezente într-o primă etapă a componisticii lui **György Ligeti**: dualitatea de caracter între cele două genuri anunțate din titlu – *Baladă și joc* – fiind limpede surprinsă și transfigurată în savoare a cantabilului *versus* frenezie de ritm și accente. Cei doi interpreți au demonstrat cât de aproape poate ajunge un duo de viole de sunetul specific unui (mic) taraf de lăutari.

În toate lucrările la care m-am referit **Christian Naș** și **Antal Sandor** au impresionat pe cei aflați în public prin matura lor armonizare-concatenare, cei doi soliști împărtășind o aceeași manieră de a pune în sunet partiturile alese: cu maximă concentrare, certă virtuozitate și convingător sentiment al cântării-împreună.

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

Omagiul Liedului modern

Protagonistele matineului dedicate unui gen al fuziunii muzicii cu poezia, mezzosoprana Claudia Codreanu și pianista Diana Vodă Nuțeanu, au oferit în Aula Palatului Cantacuzino un program de elecție. În deschidere, am ascultat ultimele trei din cele 10 lieduri ale ciclului *Hommage à Eric Satie*, compus de Adrian Rațiu în anul 1994 pe versuri de Tristan Tzara.

Diana Vodă-Nuțeanu, Claudia Codreanu

Pendulând între atitudinea expresionistă, un lirism distilat și atmosfera apăsătoare a unui discurs tragic, cu linia melodică susținută în final pe un fundal de acorduri de tipul coralului, cele trei momente legate unitar au dat o mostră a stilului cameral prin care se particularizează creația acestui compozitor important din cea de a doua generație postenesiană.

Liedul *Patima*, creație foarte recentă a Dianei Vodă Nuțeanu, debutează într-o atmosferă

impresionistă și continuă în stil neoclasic, cu amprentă modală românească. Autoarea mărturisește că s-a lăsat condusă, în configurarea lucrării, de puterea hipnotică a versurilor Ninei Cassian, fapt care a influențat hotărâtor structura muzicală.

Ciclul de lieduri creat în anul 1964 de Dan Constantinescu pe versuri franceze ale lui Rainer Maria Rilke ilustrează convingător măiestria autorului, care dezvoltă aici un limbaj serial dodecafonic îmbinat cu elemente de modalism. În liedul *Ce soir, mon coeur* seria este expusă la pian, iar în *Puisque tout passé*, aceasta apare la voce. Atmosfera primului e neliniștită, dureroasă și continuă, în cheie melancolică, în cel de al doilea. Urmează *La biche*, o ilustrație sonoră care evocă mersul grațios al căprioarei. Liedul *Pays, arrêté à mi-chemin* prezintă susținerea discursului vocal prin formule ostinate la pian. În următorul, *Chemins*, percepem succesiunea unor blocuri de acorduri puternic tensionate, pentru ca finalul, *Solitude*, să ne reîntoarcă la modelul de coral din piesa de început. Ansamblul ciclului a lăsat impresia unei arte echilibrate între stări contrastante, a unui discurs rafinat ce vibrează cu farmec în aria de seducție a poeziei rilkeene.

Psalmul compus de Olguța Lupu pe versuri de Tudor Arghezi e o lucrare formată, potrivit descrierii autoarei, prin îmbinarea a trei structuri. Este vorba despre o entitate bipartită urmată de o a treia structură, iar sinteza finală e alcătuită din repriza celor trei structuri. Limbajul prezintă o combinație a gândirii armonice și a abordării modale. Rezultanta expresivă se înscrie pe linia unui lirism interiorizat ce evoluează într-un arc al tensiunii emoționale, cu forța viguroaselor sugestii poetice argheziene.

Programul s-a încheiat cu fragmente din ciclul *Indicateur des chemins de Coeur* pe versuri de Tristan Tzara, de Didier Schein. Cele două lieduri, *Démarrage* și *Règle*, compuse în anul 2013, sunt un omagiu adus poetului de origine română, creator al curentului dadaist, la 50 de ani de la moartea acestuia. Impresia de discurs capricios lăsată de primul lied, ceața sonoră transmisă de audiția celui de al doilea, vorbesc despre o înțelegere subtilă a naturii poeziei, prezentându-ne un interesant compozitor ce se lasă puternic inspirat de sugestiile muzicii românești contemporane, după cum singur mărturisește.

Dacă la sfârșit s-a conturat imaginea unei frumoase diversități de ipostaze captivante pe care le prezintă astăzi genul liedului, aceasta se datorează în cea mai mare măsură celor două muziciene interprete. Claudia Codreanu și Diana Vodă Nuțeanu se află acum într-un moment de admirabilă maturitate creatoare. Perfect armonizate ca duo cameral, demonstrează în evoluția lor relevanță și autoritate stilistică, inspirație, o capacitate superioară de a pune tehnica în slujba expresiei, prezentarea impecabilă, individualizată și convingătoare a fiecărei opere abordate, precum și o îndrăzneță vizionară de ansamblu asupra fenomenului muzical modern.

Lavinia COMAN

pAs cLassique

În ultima dimineață a festivalului SIMN 2016, la sala Enescu a UNMB am auzit un concert excelent, dat de Ansamblul **pAs cLassique**, dirijat de Mircea Pădurariu. Înființat în 2014, constituit în mare parte din studenți, ansamblul promovează în special repertoriul contemporan și a reușit să se impună repede pe scenele din București. Pe bună dreptate, căci profesionalismul interpreților și interesul lor pentru o zonă artistică mai puțin accesibilă publicului larg sunt de admirat, cu atât mai mult cu cât trăim un moment în care diverse forme de amatorism au invadat, fățiș sau clandestin, arta, cultura, viața cetății.

Cele cinci piese s-au constituit într-un foarte interesant mozaic muzical; frapante au fost varietatea

viziunilor și opțiunilor estetice, diversitatea personalităților autorilor.

Cornel Țăranu este astăzi un patriarh al muzicii contemporane românești; în fiecare opus al său recunoaștem mâna și experiența unui maestru. *Baroccoco*, scrisă pentru două flaute baroce, violoncel și clavicembal, a fost cântată la flaut, oboi, violoncel și pian, ceea ce a estompat probabil culoarea de epocă în favoarea aspectelor esențiale. Balansul între baroc și jazz despre care vorbește compozitorul în prezentarea din program s-a descifrat în termeni mai degrabă structurali decât coloristici. Începutul *Preludiului ostinato* a amintit de